

OS DEREITOS DA INFANCIA

ONDE SE RECOLLEN?

Primeiramente, en 1959, as Nacións Unidas aprobaron a Declaración dos Dereitos da Infancia, con dez principios, que aínda que supuñan un paso adiante non cubrían todas as cuestións relativas á protección da infancia. De feito non tiñan un carácter obrigatorio.

A continuación, en 1978, o goberno de Polonia presentoulle ás Nacións Unidas unha proposta de convención sobre os dereitos da infancia.

Finalmente, en 1989, concretamente o 20 de novembro, acordouse o texto final, de obrigado cumprimento para quen o subscribise, da Convención sobre os Dereitos da Infancia, tras debater durante os dez anos previos, entre gobernos, líderes no eido da relixión, ONG, e outras organizacións. Recolle os dereitos de todas as persoas menores de 18 anos.

É por esta cuestión que o 20 de novembro de cada ano, celébrase en todo o mundo o Día Universal da Infancia.

En 1990 pasou a converterse en lei, asinándose por 20 países entre os que se atopaba España, onde entrou en vigor o 5 de xaneiro de 1991.

Existe un Comité de Dereitos da Infancia que vixía que os Estados cumpran co seu compromiso. É onde se poden denunciar os casos nos que os gobernos non estean a cumprir coas súas obrigas nesta materia, posto que os dereitos da infancia deben reflectirse nas políticas que se levan a cabo nos diferentes territorios, asegurando a dignidade e o desenvolvemento de infantes e adolescentes.

A 2013 os países sen ratificar a Convención eran Estados Unidos, Sudán do Sur e Somalia.

QUE ORGANISMO VELA POR ELES?

As Nacións Unidas, que tratan de unir a todas as nacións do mundo, traballando en favor da paz, da xustiza, da dignidade humana e do benestar de todos os pobos.

A súa sede atópase en Nova York pero o terreo e edificios que ocupa, considéranse territorio internacional.

Réxese pola Asemblea Xeral, onde debaten os 191 estados membros que a conforman.

UNICEF é o Fondo das Nacións Unidas para a Infancia, que se asegura de que se cumpran os 54 artigos da Convención.

QUE RECOLLEN?

Baséanse en catro principios fundamentais:

1. NON DISCRIMINACIÓN

Todos os nenos e nenas teñen os mesmos dereitos: en todo caso, en todo momento e sen excepcións. Non importa a súa cor de pel, a súa relixión, a súa procedencia ou as ideas dos seus pais.

2. INTERESE SUPERIOR DO/A MENOR

Calquera decisión, lei, ou política que poida afectar á infancia ten que ter en conta que é o mellor para os/as menores. Cando se tomen decisións tense que pensar en como pode afectarlle á infantés e adolescentes.

3. DEREITO Á VIDA, Á SUPERVIVENCIA E AO DESENVOLVEMENTO

Todos/as os nenos e nenas teñen dereito a vivir, a desenvolverse e a alcanzar o seu máximo potencial na vida. Isto inclúe ter dereito, por exemplo, a unha alimentación e aloxamentos adecuados, a auga potable, a educación, a atención sanitaria, ao xogo e ao descanso, a actividades culturais e a información sobre os seus dereitos.

4. PARTICIPACIÓN

As persoas menores de idade teñen dereito a ser consultadas sobre as situacións que lles afecten e a que as súas opinións sexan tomadas en conta. Isto non significa que poidan facer sempre o que queiran, sen facer caso ás persoas adultas. As posibilidades de participación deben ir aumentando coa idade e formando parte do proceso de madurez.

Os 54 artigos son:

1. DEFINICIÓN DE INFANTE-ADOLESCENTE

A Convención aplícase a todas as persoas menores de 18 anos de idade.

2. NON DISCRIMINACIÓN

Os dereitos recollidos na Convención, son para todas as nenas e nenos: sen importar de onde sexas, nin o teu sexo ou cor de pel, nin que lingua fales, nin a situación económica da túa familia, nin as túas crenzas ou as dos teus pais, nin que teñas algunha discapacidade.

3. O INTERESE SUPERIOR DA PERSOA MENOR

Cando as autoridades, ou as persoas adultas, adopten decisións que teñan que ver contigo deberán facer aquilo que sexa mellor para o teu desenvolvemento e benestar.

4. APLICACIÓN DOS DEREITOS

Os Gobernos (e as autoridades rexionais e locais) deben facer que se cumpran todos os dereitos recollidos na Convención. Deben axudar á túa familia a garantir os teus dereitos e tamén deben colaborar con outros países para que se cumpran en todo o mundo.

5. ORIENTACIÓN DOS PAIS E NAIS

As autoridades deben respectar as responsabilidades, dereitos e deberes dos teus pais e os das persoas que sexan responsables da túa educación. A túa familia ten a responsabilidade de axudarche a exercitar os teus dereitos.

6. SUPERVIVENCIA E DESENVOLVEMENTO

Todos os nenos e nenas teñen dereito á vida. Os Gobernos deben facer todo o posible para asegurar a túa supervivencia e desenvolvemento.

7. NOME E NACIONALIDADE

Cando naces tes dereito a ser inscrita/o nun rexistro e a recibir un nome e unha nacionalidade, a coñecer aos teus pais e a que te coiden.

8. IDENTIDADE

As autoridades deben respectar a túa identidade, nome, nacionalidade e relacións familiares.

9. SEPARACIÓN DOS PAIS

Ningún menor debe ser separado dos seus responsables a menos que sexa polo seu propio ben. No caso de que estean separados, tes dereito a manter contacto con ambos, facilmente.

10. REUNIÓN DA FAMILIA

Se, por calquera circunstancia, vives nun país e os teus pais noutro, tes dereito a entrar no país no que estean os teus pais e reunirte con eles, ou a que os teus pais se reúnan contigo.

11. TRASLADOS E RETENCIÓNS ILÍCITAS

As autoridades deben evitar que te leven de forma ilegal a outro país ou que te reteñan ilegalmente.

12. OPINIÓN DE INFANTES E ADOLESCENTES

Tes dereito a opinar e a que esa opinión, de acordo coa túa idade e madurez, sexa tida en conta cando as persoas adultas vaian tomar unha decisión que che afecte.

13. LIBERDADE DE EXPRESIÓN

Tes dereito a expresar libremente as túas opinións e a buscar, recibir e difundir informacións e ideas de todo tipo, sempre que non vaian en contra dos dereitos doutras persoas.

14. LIBERDADE DE CONCIENCIA, RELIXIÓN E PENSAMENTO

As autoridades deben respectar o teu dereito á liberdade de pensamento, conciencia e relixión.

15. LIBERDADE DE ASOCIACIÓN

Podes asociarte libremente, crear asociacións e reunirte pacificamente con outros mozos e mozas, sempre que estas actividades non vaian en contra dos dereitos doutras persoas.

16. PROTECCIÓN DA INTIMIDADE

Tes dereito a unha vida privada propia, a que se respecte a túa vida familiar e á intimidade do voso domicilio, a que non che abran a correspondencia e a que ninguén ataque a túa boa imaxe.

17. ACCESO A UNHA INFORMACIÓN ADECUADA

Tes dereito a recibir información a través dos libros, os xornais, a radio, a televisión, Internet... En especial a información que sexa importante para o teu benestar e desenvolvemento. As persoas adultas coidarán de que esta información sexa adecuada e protexerante de contidos nocivos.

18. FAMILIA E AS SÚAS RESPONSABILIDADES

A túa familia é a responsable da túa educación e desenvolvemento e debe actuar pensando no teu interese. As autoridades darán axuda cando sexa necesario.

19. PROTECCIÓN CONTRA OS MALOS TRATOS

As autoridades deberán protexerte dos malos tratos, os abusos e a violencia, tamén dos que proveñan dos teus pais ou responsables legais.

20. PROTECCIÓN DOS MENORES SEN FAMILIA

Tes dereito a unha protección e axuda especiais no caso de que non teñas pais ou que estes non estean contigo. Esta axuda terá en conta que poidas continuar a túa educación e que poidas manter a túa lingua e as túas prácticas culturais ou relixiosas.

21. ADOPCIÓN

En caso de adopción sempre se debe ter en conta, por encima de todo, o benestar do neno ou a nena.

22. MENORES REFUXIADOS

Os menores refuxiados (que fosen obrigados a abandonar o seu país por unha guerra, unha catástrofe natural ou outra circunstancia) serán obxecto de protección especial. As autoridades deberán colaborar coas organizacións que os axudan e protexen.

23. OS MENORES DISCAPACITADOS

Se sofres algunha discapacidade física ou mental, tes dereito a cuidados e atencións especiais que garantan a túa educación e capacitación co fin de axudarche a que goces dunha vida plena.

24. A SAÚDE E OS SERVIZOS SANITARIOS

Tes dereito a gozar do nivel máis alto posible de saúde (que inclúe auga potable, unha boa hixiene e alimentación) e a recibir atención médica cando enfermes. Os Gobernos deberán cooperar cos doutros países para que este dereito sexa unha realidade en todo o mundo.

25. CONDICIÓN DE INTERNAMENTO

Se permaneces temporalmente nun establecemento para protexerte ou para curarte dunha enfermidade física ou mental, débese revisar periodicamente a túa situación para comprobar que o internamento sexa apropiado e non se prolongue máis da conta.

26. A SEGURIDADE SOCIAL

Os Estados deben recoñecer a todos os nenos e nenas o dereito para beneficiarse da seguridade social e teñen que poñer os medios para que este dereito sexa unha realidade.

27. O NIVEL DE VIDA

Tes dereito a un nivel de vida adecuado para o teu desenvolvemento físico, mental, espiritual, moral e social. Os teus pais son os responsables de que teñas o necesario para vivir dunha forma digna, pero se eles non poden proporcionarcho as autoridades deben axudalos.

28. A EDUCACIÓN

Tes dereito á educación. A educación primaria debe ser obrigatoria e gratuíta, e debes ter facilidades para acceder á educación secundaria ou ir á universidade. A orientación e a información sobre as túas opcións educativas e profesionais forman tamén parte da túa educación. Os Gobernos dos países deben colaborar para que isto sexa unha realidade en todo o mundo.

29. OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN

A educación deberá estar encamiñada a desenvolver a túa personalidade, aptitudes e capacidades mentais e físicas ata o máximo das túas posibilidades. Debe prepararte para

ser unha persoa respectuosa e responsable con outras persoas, outras culturas e o medio ambiente e para formar parte activa dunha sociedade libre, tolerante e pacífica.

30. MINORÍAS ÉTNICAS OU RELIXIOSAS

Se pertences a unha minoría étnica ou relixiosa, débese respectar o teu dereito para vivir segundo a túa cultura, practicar a túa relixión e a falar a túa propia lingua.

31. O LECER E A CULTURA

Tes dereito ao xogo, ao descanso e ás actividades recreativas e culturais.

32. O TRABALLO INFANTIL

Tes dereito a protección fronte a calquera tipo de traballo perigoso para a túa saúde ou que che impida ir á escola. Non podes traballar ata cumprir unha idade mínima e, se o fas, débense cumprir unhas condicións apropiadas nos horarios e condicións de traballo.

33. O USO DE DROGAS ILEGAIS

O Estado é responsable de protexerte das drogas ilegais e do tráfico de drogas e debe establecer as medidas lexislativas, administrativas, sociais e educativas necesarias para conseguilo.

34. A EXPLOTACIÓN SEXUAL

As autoridades deben protexerte da explotación e os abusos sexuais, incluídas a prostitución e a participación en espectáculos ou materiais pornográficos.

35. A VENDA E O SECUESTRO DE MENORES

Os Gobernos deben tomar todas as medidas que sexan necesarias para impedir a venda, a trata e o secuestro de nenos e nenas.

36. OUTRAS FORMAS DE EXPLOTACIÓN

Tes dereito a estar protexido contra as demais formas de explotación que sexan prexudiciais para o teu benestar.

37. TORTURA E CÁRCERE

Ningún neno, nena ou adolescente pode ser sometido a torturas nin a outros tratos ou penas crueis. Se cometiches un delito non se che impondrá a pena de morte nin a de cadea perpetua. Se te xulgan e declaran culpable só deberás ir a prisión como último recurso e só o tempo mínimo para cumprir o teu castigo. Nunca deberás estar nas mesmas prisións que as persoas adultas e terás dereito a manter contacto coa túa familia.

38. CONFLITOS ARMADOS

En tempos de guerra non poderás ser recrutado como soldado nin participar nos combates. Os nenos e nenas tedes dereito a unha protección especial en caso de conflito.

39. RECUPERACIÓN E REINSERCIÓN SOCIAL

Se sufriches malos tratos, explotación, abandono ou estiveches nunha guerra, tes dereito a que se ocupen de ti para recuperar-te física, social e psicolóxicamente.

40. XUSTIZA E MENORES

Tes dereito a defenderte con todas as garantías cando te acusen de cometer un delito. Os xuíces e avogados deberán ser especialmente coidadosos cando xulguen persoas de menos de 18 anos, e as leis deben establecer unha idade mínima antes da cal non poden ser xulgados coma se fosen persoas adultas.

41. A LEI MÁIS FAVORABLE

Se hai leis distintas á Convención que se poidan aplicar nalgún caso que che afecte, sempre se aplicará a que sexa máis favorable para ti.

42. DIFUSIÓN DA CONVENCIÓN

Tes dereito a coñecer os dereitos contidos nesta Convención. Os Gobernos teñen o deber de difundila entre menores de idade e adultos.

43-54. DO ARTIGO 43 AO ARTIGO 54

Os artigos 43 a 54 explican como os Gobernos e organizacións internacionais, como UNICEF, deben colaborar para que se cumpran os anteriores dereitos.

COMO PODEN AMPLIARSE?

A través dos PROTOCOLOS FACULTATIVOS, que complementan e actualizan os artigos da Convención. Os protocolos facultativos elaborados ata o momento, son:

O PROTOCOLO FACULTATIVO sobre a participación de menores nos conflitos armados (ano 2000).

O PROTOCOLO FACULTATIVO sobre a venda de menores, a prostitución e a pornografía infantil (ano 2000).

O PROTOCOLO FACULTATIVO da Convención dos Dereitos da Infancia relativo a un procedemento de comunicacións (ano 2012).